

Становище

от проф. д-р Александър Любомиров Рангелов

относно дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по област на висше образование 3.Социални, стопански и правни науки професионално направление 3.6 Право докторска програма „Международно право и международни отношения”

Автор: Иван Иванов Бодлев

Тема: „НАТО, Руската федерация и държавите от Общността на независимите Държави”

Научен ръководител: проф.д.ю.н. Надя Георгиева Бояджиева

Със заповед Р33-5843/07.12.2020 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”, съм определен за член на научно жури за защита на дисертационен труд на тема „НАТО, Руската федерация и държавите от Общността на независимите държави”, за придобиване на образователната и научна степен „доктор”, по:

област на висше образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право , докторска програма „Международно право и международни отношения”.

Автор на дисертационния труд е Иван Иванов Бодлев, редовен докторант в катедра „Публичноправни науки”, с научен ръководител проф.д.ю.н. Надя Георгиева Бояджиева от ПУ „Паисий Хилендарски”.

Представеният от Иван Иванов Бодлев дисертационен труд в обем от 306 стр.(увод, три глави, заключение, библиография, приложения) е в съответствие с Чл.36(1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ. От библиографската справка (173 единици - 8 на английски език и 53 онлайн източници) и приложените международни актове и декларации, протоколи, заявления е видно, че изследването е консултирано от профилирана по темата солидна научна книжнина. Докторант Бодлев е приложил справка за три публикации по темата на дисертационния труд – две в Научни трудове на Института за държавата и правото и една, в Научни трудове на РУ. Актуалността на темата е свързана с отключени от разпадането на СССР и излъчващи нови предизвикателства процеси на преформатиране на постсъветското пространство .

Удачната структура на дисертационния труд - въведение, три глави и заключение - е лимитирала обособени тематични полета, в които са разгърнати специфични проекции на проблематиката, имплицирани от отношението НАТО-РФ-държави от ОНД . Недоумение буди представената в структурното описание на дисертацията в увода трета глава като първа - респективно първата като трета (12 с.). Ако се negliжира като досадна техническа

грешка, то структурата на изследването е регистрирала съществени аспекти на ясно предметно предписание - анализ на отношението НАТО, РФ и държавите от ОНД. Изследователската цел и конкретизиращите я задачи, профилират съдържанието на изследователския наратив и поддържат предметно фокусиран анализ. Изследването е еманципирано от политическата коректност, проблематизираща нерядко научната обоснованост в политологичните изследвания, въпреки че са забележими импулси на емпатия към страна в трисъставното отношение.

Структуроопределящите акценти в изследването са определени от целеви ориентиран анализ на проблемни зони в отношението НАТО – РФ – държавите от ОНД. Лимитираната от изследователските задачи съдържателна профилираност на сюжетната линия, минимизира тематично немотивирани присъствия в логиката на дисертационния труд. Аргументирано е описана усложняващата се драматургия в развитието на отношенията в триадата НАТО – РФ - държавите от ОНД в хоризонтите на проблемна перспектива. Усложненията са продуцирани от надстройващи се в развитието източници на политическа неопределеност - от травматизма на вътрешните трансформации в субекти с довчера „уеднаквена“ политическа самоличност, от суверенността на избора на умножилите се държавно-творчески начала в спотаилата смущаващо напрежение общност и т.н. В този контекст се откроява аргументацията на тезата (вж. втора глава), утвърждаваща реинтеграцията в ОНД като единствено правилна за страните от постсъветското пространство. Източниците на алтернативната тенденция са търсени във векторите на две съставляващи: външна - в развитието на военно-политическото сътрудничество на държавите от ОНД и НАТО като конкретност на заплахите за Русия; в ролята на политическите стереотипи на НАТО, затрудняващи прочита на проблемите в отношенията с Русия; вътрешна – в комплексността на причините, обуславящи стремежа на страните от ОНД да влязат в НАТО и т.н.

Главите, като обособени тематични полета, са предоставили значима територия за аналитични описания на собствено конститутивни проблеми на носителите на отношението - НАТО, РФ, държавите от ОНД. Глава втора, е привелигирана територия за особената роля на Русия в ОНД; глава трета е ангажирана с преглед на правни рамки и органи на власт в ОНД, с особеностите на политическите процеси, родили теми на дихотомията-евроатлантическа интеграция, или интеграция в ОНД, а първа глава е приватизирана в голямата си част от проблеми на доктриналното развитие на НАТО. Профилираното съдържание надгражда добавени стойности в прехода от една към друга глава и осигурява логична свързаност на анализите в отделните части.

Първата глава е приютила проблематика, свързана с трансформацията на НАТО в първото десетилетие на XX в. - развитие на стратегическа концепция; перспективи за развитие; военно-стратегическа доктрина; стратегически интерес в постсъветското пространство и пр. Съдържателно тематизираните базисни теми в развитието на платформата и политиките на организацията, обгрижват съществени акценти в диагностиката на отношението НАТО - РФ, като са особено полезни в идентификацията на специфичните характеристики на външното влияние в развитието на „регионалната”

динамика. Не случайно ролята на РФ в активизиране на центростремителни позиции в ОНД е водещ аналитичен вектор на втора глава като контрапункт, тематизиращ като единствено правилна реинтеграцията на бившите съветски републики в ОНД.

Третата глава, добавя съдържателни акценти с относително разширения преглед на основни конституиращи проблеми на ОНД, като: правни рамки и органи на власт, интеграционни съюзи в рамките на ОНД и т.н. В последните й два параграфа е представена споменатата конфликтногенност на двувекторната перспектива на време разделно за страните от ОНД: евроатлантически перспективи за бившите съветски републики и центростремителната гравитация на алтернативата - икономическа интеграция в рамките на общността. Тези вектори не са присадени, а произтичат от направения анализ, фокусиран върху предизвикателства на суверенния политически избор, с очертани тенденции и допълващи „странични“ ефекти, очертаващи профила и енергията на дезинтеграционните процеси.

В заключителната част, са резюмирани аргументирани резултати, валидизирани основни изследователски тези. Разгърнато е визионерство за възможни сценарии на конфликтност и сътрудничество в развитието на отношенията в различни сектори между НАТО, РФ и държавите от ОНД. Индикираното отчуждение между интегриращо ядро и „периферия“ в ОНД подкрепя извода, че в ерата на завръщането на националната съдба в историческия процес, качествено нови глобални предизвикателства имат ревитализиращ ефект върху сложен, невротичен вътрешнообщностен дебат, за да се пробудят политики и активност, с неочаквани драматургични обрати в посоки и ценностна ориентираност.

Твърдението за особената роля на Русия в това „пространство на влияние“ не е необоснована и още по-малко, русофилски мотивирана. Постигнатите съдържателни резултати като: описани структурни характеристики в развитието на отношенията между НАТО и ОНД, разкрити индикативни проблеми на сигурността в общностното пространство; системно промислени основания и условия на икономическата интеграция на страните от ОНД и т.н., са основанията на самооцененото като приноси, разположени в нишата - доказване с нови средства на съществени нови страни в съществуваща научна проблематика.

Необходимият реквизит, предоставящ свидетелства за легитимността на процедурата по защитата на дисертационния труд е представен от съдържанията на три публикации, кореспондиращи с основополагащи аспекти на тематичната профилираност на изследването.

Авторефератът е съдържателно представена версия на дисертационния труд. Описателният привкус на неговия наратив, не е попречил представянето на основните съдържателни акценти в проблемна перспектива: изследователска теза, цел и задачи, инструментариум, изследователски въпроси, аргументи и аргументирано възможни изходи; приносен характер на постигнатите резултати.

Критичният прочит на дисертационния труд поощрява и поредица от питання като: в какво се изразява „ултраколониализма“ на САЩ след разпадането на СССР; би било добре да научим нещо повече, за оценената като „овехтяла“ доктрина на НАТО, профилираща

особеностите на неговата „източна” активност и причина за неособено продуктивния прочит на предизвикателствата на преподаващия се свят; или още нещо, за „последвалото разкаяние” на НАТО след Косовската криза и връщането на проблема в „политическото поле” и пр. Тези питання не проблематизират постигнатите на добро съдържателно равнище научни резултати.

В дисертационният труд на Иван Бодлев са регистрирани съдържателни резултати, представляващи оригинален принос и отговарящи на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на ПУ „Паисий Хилендарски”. Теоретичните знания на докторант Иван Бодлев в областта на международното право и международните отношения и развитите качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване са свидетелства за научна състоятелност и обещание за продължение.

В съдържателните резултати на дисертационния труд, демонстрирали развит изследователски потенциал на критически мислещ автор са основанията на **положителната ми оценка** и на предложението научното жури **да ги приеме с положителна оценка и да присъди образователната и научна степен „доктор”** на Иван Иванов Бодлев по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Международно право и международни отношения”.

4.02.2020 г.

Изготвил становището:

Проф. д-р А. Рангелов